

پیام مهندس اسلامی به مناسبت پنجاهمین سال تأسیس سازمان انرژی اتمی ایران

صنعت هسته‌ای، نماینده نهضت علمی ایران

فناوری‌های نوین تبدیل شود.

در حال حاضر، به‌رغم تلاش‌های مذبوحانه جبهه استکبار و تبلیغات دروغین و ناصواب دشمنان جمهوری اسلامی ایران، پیشرفت کشورمان در حوزه‌های مختلف علوم و فنون هسته‌ای به‌سند افتخار و عامل ایجاد اتحاد و انسجام ملی مبدل شده و اکنون بسیاری از هموطنان عزیز و پیروان گفتمان انقلاب شکوهمند اسلامی در لباس منادیان و سربازان حمایت از دستیابی جمهوری اسلامی ایران به فناوری صلح‌آمیز و عزت‌آفرین ظاهر شدند.

هرچند طی بیش از دو دهه اخیر، اخبار و تحلیل‌های مربوط به تحولات صنعت هسته‌ای و فعالیت‌های صلح‌آمیز سازمان انرژی اتمی ایران در صدر اخبار رسانه‌های داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی نشست است اما نمی‌توان این واقعیت عیان را از نظر دور داشت که جوانه‌های این شجره طیبه از دهه ۳۰ شمسی در خاک ایران اسلامی سر برآورد و جمعی از پژوهشگران و خادمان عرصه علم و دانش از جمله دکتر سید محمود حسابی، قدم در این راه پر سنگلاخ؛ اما پُرافتخار نهادند و زمینه تأسیس رسمی سازمان انرژی اتمی ایران را در سال ۱۳۵۳ فراهم کردند. در این رهگذر، حرکت جامعه ایرانی در مسیر بهره‌مندی از فواید و مواهب صنعت هسته‌ای تا سال ۱۳۵۷ ادامه یافت، تا این که با سقوط رژیم وابسته و کودتایی پهلوی و استقرار نظام مقدس جمهوری اسلامی با هدایت و رهبری اَبَرمرد جهان اسلام و احیاگر اسلام ناب محمدی، حضرت امام خمینی (رضوان الله تعالی علیه)، مسیر جدیدی پیش روی ملت بزرگ ایران قرار گرفت تا در پرتو شعار جاودان استقلال و آزادی، در راهی‌گام بردارند که به‌قله‌های بلند علم، دانش و فناوری منتهی خواهد شد. اکنون پس از گذشت نیم‌قرن از تأسیس مبارک سازمان انرژی اتمی ایران، زمینه و بستر مناسب برای تأمین انرژی پاک و پایدار و نیز بهره‌برداری از مزایای فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای در عرصه تأمین نیازهای مراکز بهداشتی و درمانی و استفاده از کاربرد پرتوها به‌سکه رایج و یک پروژه کلان ملی تبدیل شده و

شاید آن زمان که استاد معظم و گرانقدر، دکتر اکبر اعتماد - که عمرش دراز باد - در قامت بنیان‌گذار و نخستین رئیس سازمان انرژی اتمی ایران، پای در میدان مجاهدت علمی نهاد، بسیاری را این گمان نبود که پس از گذشت پنج دهه از آغاز این حرکت مبارک، صنعت هسته‌ای کشور به نماد و نماینده نهضت علمی ایران و طلایه‌دار حرکت ملت ایران در راستای دستیابی به

این حرکت پرشتاب و اعجاب‌انگیز، دشمنان استقلال ملت‌های مسلمان را وادار به واکنش کرده است. در این میان، برخی از دولت‌های استعماری و استکباری با دستاویز قرار دادن قوانین بین‌المللی و سوءاستفاده از امکانات و ظرفیت‌های موجود در مراجع و محافل جهانی، تمام توش و توان خود را برای ایجاد وقفه یا توقف در این مسیر به‌کار گرفته‌اند؛ اما در سایه الطاف خداوندی و به‌یمن مجاهدت خستگی‌ناپذیر استادان، متخصصان، مدیران و کارکنان سازمان در سطوح مختلف در پنج دهه گذشته، نام ملت ایران در فهرست ملت‌های بهره‌مند از مواهب فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای ثبت شده است. گرچه تلاش‌های متعهدانه و خلاقانه رؤسای سازمان در عهد استقرار نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران از جمله آقایان دکتر فریدون سحابی، دکتر رضا امراللهی، مهندس رضا آقازاده، دکتر فریدون عباسی و دکتر علی اکبر صالحی درخور ستایش و شایسته قدردانی فراوان است؛ اما بسیاری از صاحب‌نظران و ناظران این فرایند پنجاه‌ساله، به‌جد و از سر صدق به این واقعیت معترف‌اند که سلسله جنیان و قطب‌نمای این جنبش عظیم علمی و فناورانه، پرچم‌دار برپایی تمدن نوین اسلامی و طلایه‌دار استقلال ایران اسلامی، حضرت آیت‌الله‌العظمی امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) است. بی‌گمان در سایه راهبری‌ها و هدایت‌های حکیمانه و پدرا نه رهبر فرزانه انقلاب اسلامی، ما اکنون در آستانه فتح قله‌ها قرار گرفته‌ایم؛ اما این سخن به‌هیچ‌روی به معنای پایان کار نیست؛ بلکه باید بر این نکته تأکید کرد که ما هم‌زمان با گرامیداشت پنجاهمین سال تأسیس سازمان انرژی اتمی ایران در آستانه فتح قله‌های دیگر و چشم‌دوختن به افق‌های نو هستیم. به بیان دیگر، کاروان کسب علم و فناوری و گسترش مرزهای دانش را سر باز ایستادن نیست و ما مصمم هستیم که در این برهه حساس و سرنوشت‌ساز، بار دیگر بار رهبر عزیز و پدر معنوی خود تجدید پیمان کنیم. ما با ایشان و ملت بزرگ ایران پیمان می‌بندیم که با هادف تثبیت و گسترش دستاوردهای این صنعت ملی، بر حجم و گستره تلاش‌های خود بیفزاییم و با تاسی به انفا س قدسی ائمه اطهار (علیهم‌السلام) و ارواح پاک و مطهر شهیدان انقلاب اسلامی به‌ویژه شهدای والامقام صنعت هسته‌ای کشور، وظیفه دینی و ملی خود را به نیکوترین وجه به انجام رسانیم.

گمان مبر که به پایان رسید کار مغان

هزار باده ناخورد در رگ تاک است

۵۰ سال اهتمام برای انرژی هسته‌ای

و فناوری هسته‌ای به فراخور ماهیت چندوجهی آن و نقشی که می‌تواند در عرصه‌های مختلف حیات اجتماعی بازی کند، مورد توجه ویژه قرار گرفته است. مصارف متعدد در زمینه پزشکی و سلامت، صنعت، کشاورزی، پلاسم، کمک به ایجاد محیط زیست سالم‌تر و... سبب توجه خاص به این انرژی و صنعت گسترده و پیشرو شده است؛ اما آنچه امروزه سبب شده است این منبع گران‌بهای پُرکاربرد از ماهیت علمی، فنی و خدماتی خود خارج شده و رنگ و بوی سیاسی، نظامی و قهرآمیز به خود بگیرد؛ روحیه استعماری، انحصارگری، زیاده‌خواهی و برتری‌جویانه برخی از قدرت‌های سیاسی است که همان نیت دوران استعمار را در سر می‌گذرانند.

جمهوری اسلامی ایران نیز در جایگاه یکی از کشورهای در حال توسعه، به فراخور حرکت جهانی به سمت توسعه یافتگی همواره تلاش کرده است از بنیان‌های اصلی برای رسیدن به مراحل توسعه پایدار بهره‌مند شود و از این منابع موجود در راستای تحقق اهداف بشردوستانه بهره گیرد. باید اشاره کرد که به‌رغم بهره‌مندی ایران از سایر منابع انرژی، تلاش برای دستیابی به انرژی هسته‌ای به دلیل مواهب همراه آن از اولویت و اهمیت بیشتری برخوردار بوده است؛ اما بر اساس آنچه پیش‌تر بیان شد روحیه انحصارطلبی برخی از قدرت‌های سیاسی در مسیر دست‌یابی جمهوری اسلامی ایران به این منبع پاک، گسترده و پایدار انرژی به‌انحای مختلف سنگ‌اندازی شده است؛ تهدید، تحریم، ترور دانشمندان هسته‌ای، پرونده‌سازی‌های سیاسی و تهمت‌زنی تنها بخشی از تلاش‌های نظام‌های استکباری و استعماری برای جلوگیری

تلاش بشر برای رسیدن به رفاه و آسایش در هر عصری از مسیرهای مختلفی عبور کرده است و راه رسیدن به این رفاه و توسعه، از محور دست‌یابی به انرژی در جایگاه یک موتور محرک برای به حرکت درآوردن جامعه عبور کرده است. از این‌رو، بررسی سیر و تاریخ تحول زندگی بشر نشان می‌دهد که تلاش‌ها برای رسیدن به زندگی

بهرتر در هر عصری از طریق دست‌یافتن به بُعدی از انرژی بوده است. میل به پیشرفت در زندگی بشر در چندین دهه قبل به مراتب بیشتر از کل ادوار گذشته بوده و این مهم بشر را به سوی فرآیندهای بیشتری همچون رشد، توسعه، پیشرفت، توسعه پایدار و ابداعات نو سوق داده است. گفتنی است که تلاش برای رسیدن به این مظاهر پیشرفت و به‌موازات آن رسیدن به رفاه بشر، به مثابه یک غایت نهایی همواره وابسته به مقوله انرژی بوده است. در این میان برخی از منابع انرژی فراتر از جستار تأمین انرژی در چرخه توسعه در سایر جنبه‌های زندگی بشر و سوق دادن وی به سوی توسعه پایدار، محیط زیست سالم، سلامت فردی و جمعی نقش جدی‌تری ایفا کرده است و انرژی هسته‌ای توانسته است گام‌هایی فراتر از یک منبع انرژی صرف بردارد.

بر همین اساس کشورهای مختلف جهان چه آن‌هایی که زودتر در مسیر توسعه یافتگی قرار گرفته‌اند و چه کشورهایی که در حال طی کردن فرآیند توسعه یافتگی هستند، به این منبع انرژی پاک و پایدار روی آورده‌اند. انرژی

سیدقاسم بی‌نیاز
فعال رسانه‌ای

از دست‌یابی جمهوری اسلامی ایران به این موهبت الهی بوده است. بررسی ظواهر تمدنی در ایران نشان می‌دهد که ایرانیان همواره در طول تاریخ جامعه‌ای پیشرفته، مترقی، پاسدار علم و دانش و در راستای خدمت علمی به جامعه بشری بوده‌اند و همواره در عرصه‌های مختلف علمی و تحقیقاتی بر بلندترین قله‌های پیشرفت حضور داشته‌اند. پیگیری علم و دانش فناوری هسته‌ای در ایران سابقه‌ای ۵۰ ساله دارد؛ و تا امروز که ۵۰ سال از فعالیت‌های مرتبط با دانش و فناوری هسته‌ای در کشور ایران می‌گذرد برای رسیدن به این مرحله از رشد و پیشرفت دانش و فناوری هسته‌ای در ایران، فراز و نشیب‌های بسیاری را از سر گذرانده‌ایم. این در حالی است که جمهوری اسلامی ایران به مثابه یک کشور پیشتاز در زمینه دانش و فناوری هسته‌ای در منطقه خاورمیانه بیش از پنج دهه است که فعالیت‌های تخصصی خود را آغاز کرده و اکنون در بسیاری از عرصه‌ها از استقلال کامل برخوردار است و در جایگاه یک کشور جریان‌ساز در این منطقه شناخته می‌شود؛ اما این در حالی است که سایر کشورهای موجود در منطقه چند سالی است که با حمایت سایر کشورهای بهره‌مند از این دانش و فناوری وارد بازار رقابت جهانی انرژی هسته‌ای شده‌اند.

نکته‌ای که اهمیت ویژه‌ای دارد این است که بالندگی دانش و فناوری هسته‌ای در ایران بر اساس دانش و تخصص بومی بوده است و رسیدن به قله‌های پیشرفت این دانش و فناوری برخلاف کشورهای فعال در این عرصه با محدودیت‌های متعددی مواجه بوده است؛ اما به‌رغم همه این چالش‌ها، موانع و دشواری‌ها ایران در بیشتر عرصه‌های دانش و فناوری هسته‌ای جزو کشورهای برتر دنیاست که نشان از میل به پیشرفت و تلاش برای توسعه کاربردهای صلح‌آمیز این دانش و فناوری و خدمت به بشریت دارد. آنچه در ادامه خواهد خواند سرگذشت فعالیت‌های سازمان انرژی اتمی ایران در راستای توسعه بخش‌های مختلف این دانش و فناوری و البته تبدیل آن در نقش یک صنعت پویا و مرتبط با زندگی روزمره مردم در طول ۵۰ سال گذشته است.